

D. IOANNIS
GVTIERREZ
HISPANI,

IVRISCONSULTI CELEBERRIMI

ALMÆ ECCLESIAE CIVITATENSIS

Canonici Doctoralis, & Aduocati Placentini;

Practicarum Quæstionum Ciuilium

SVPER PRIMA PARTE LEGVM NOVÆ

Collectionis Regia Hispania

LIBER QVINTVS:

IN QVO SEXAGINTA-TRES QVÆSTIONES

admodum utiles in praxi continentur,

*Hæc non est in quibusdam earum de defensione Nobilitatis (hoc est, de la Hidalguia) antiquissima
Vizcaginarum, tam latissime, quam curiose admodum, atque generaliter de nobilitate
Hispanica, eiusque origine à nobilissimis Gorbis deducto, agitur.*

LVGDVNI,

Sumptibus LAVRENTII ANISSON:

M DC. LXI.

anri
guo
quon
on mella
22

Index legum, & Quæstionum Practicarum huius Libri quinti, super
prima parte Collectionis nouæ legum Hispaniæ.

Ad lib. 5. Nouæ Coll. Regiæ super l. 1.

Quæst. I. **C**VI incumbat onus probandi valorem bonorum parentis dotantis filiam in certa quantitate pecunie, vel in aliis rebus mobilibus & immobilibus, aut se mouentibus, vel coniunctim.

II. An parens dotem promittens filie ultra metam d. l. 1. possit aduersus proprium factum venire, agendo vel excipiendo.

III. Promissio artharum an comprehendat bona eas promittentis, qua postea ab eo euincuntur, bona tamen fide possidebantur.

IV. Promissum vel datum nomine artharum, an imputandum sit in quintum, relictis filiis legitimis prioris matrimonij, vel tanquam as alienum deducendum sit de corpore hereditatis.

V. Lex 52. Taur. hodie l. 4. tit. 2. lib. 5. Nou. Coll. Reg. an habeat locum, quando osculum vel copula præuenit donationem iocalium.

Super l. 2. tit. 4. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

VI. Testamentum in scriptis, quod non potest valere, et testamentum in scriptis ex defectu solemnitatis, an valeat et nuncupatum, solemnij eius interuentibus.

VII. Testator consulto incidens filiis quibus testamentum in scriptis erat clausum, an eo ipso videatur ipsum reuocare.

VIII. Testamentum primum solemniter conditum coram septem testibus in quo institutus est extraneus, an reuocetur iure Regio, per secundum testamentum minus perfectum, in quo sunt instituti venientes ab intestato.

Super l. 9. tit. 4. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

IX. An testamentarium non seruans formam sibi à testatore traditam, vel alias nullum condens testamentum, aliud validum possit postea conficere.

Super l. 8. tit. 6. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

X. An exheredatione vel prætentione ignoranter facta vitietur, vel sustineatur melioratio tertij & quinti in testamento facta.

XI. Rupto testamento ex causa prætentionis, quomodo succedant inter se filij instituti & exheredati.

Super l. 11. tit. 6. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

XII. Pater an possit substituere pupillariter filio suo pupillo, quem sub potestate habet, extraneum, existantibus ascendentibus vel aliis consanguineis, non obstante d. l. 11.

XIII. Ordo dict. l. 11. an seruandus sit non solum in substitutionibus descendendum legitimorum, sed etiam in ceteris substitutionibus descendendum illegitimorum, ascendendum & transuersalium.

XIV. Verba d. l. 11. Sus descendentes, & illa: Sus ascendentes: item & illa: sus parentes, an intelligantur de descendentibus filij prælegatarij vel testatoris meliorantis.

XV. Melioratione facta à parente habente filios naturales, vel spurios in fauorem vnus eorum, an possit substitui in ea extraneus, prætermisissis ceteris filiis legitimis, & sic non seruata forma. d. l. 11.

XVI. Filius spurius substituitur pupillariter filio

legitimo impuberi, aliis legitimis existentibus, an debeat habere ex vi præd. substitutionis, non solum bona aliunde quæsitæ, sed etiam legitimam pupilli, & etiam tertiam partem in qua pupillus fuit melioratus à patre præ ceteris filiis.

Super l. 12. tit. 6. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

XVII. Dua meliorationes de quinto bonorum, & in diuersos descendentes facta, an valeant.

XVIII. Legatum ususfructus omnium bonorum uxori factum an valeat, vel tantum in quinta parte de qua poterat parens libere disponere, statibus filiis legitimis.

Super l. 13. tit. 6. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

XIX. Duobus quintis filiis relictis, de quo quinto deducatur funeris impensa.

XX. Funeris impensa an deducenda sit de tertio meliorationis hac lege relicto, et de eo deducatur, quoties parens de quinto non disposuit.

XXI. Alimenta præstanda filio naturali ex literis exequutoriis, an deducenda sit ex quinto bonorum patris defuncti, an vero ex corpore hereditatis.

XXII. Parentes an in vita, vel in morte possint expendere ultra quintum bonorum suorum, in præiudicium filiorum legitimorum in elemosinas pauperum, aliaque opera pia, & in capellania institutionem pro anima.

Super l. 11. tit. 7. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

XXIII. Ad probandam præscriptionem primogenij sufficiat præscriptio 40 annorum cum ritibus qui possit præstare iustam causam præscribendi.

Super l. 4. tit. 7. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

XXIV. Maioratus in testamento factus vel melioratio, an traditione sequuta fiat irrevocabilis.

XXV. Melioratio tertij, an ad hoc ut traditione sequuta fiat irrevocabilis quoad omnia, sufficiat traditio alicuius rei ex his, qua in melioratione vel maioratu continentur, an verò requiratur omnium præd. rerum traditio.

XXVI. Melioratio tertij facta sub conditione per contractum inter vivos, an efficiatur irrevocabilis statim per traditionem veram vel fictam.

Super l. 5. tit. 7. Nou. Coll. Reg.

XXVII. Dicta l. 5. dum agit de transuersalibus, an de his solis transuersalibus ultimi possessoris, qui à primo institutore descendunt, intelligatur, vel etiam de his, qui ab eo non descendunt.

XXVIII. Representatio an locum habeat in successione maioratus, quoties in eo cauetur, ut deficientibus descendentibus, succedat consanguineus proximior vel quod in eo succedatur salua gradus prærogatiua, vel etiam quando in eo admittitur representatio solum nepotis ultimi possessoris, & de ceteris personis succedere debentibus nihil dispositum est, quoad representationem.

Super l. 6. tit. 7. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

XXIX. Emptor rei maioratus an recuperet expensas in ea bona fide factas à sequenti successore illam euincente, & an eidem emptori competat pro eis ius retentionis.

XXX. Eadem l. 6. tit. 7. lib. 5. Nou. Coll. Reg. an procedat in expensis factis à marito in re maioratus uxoris sua, quem possidet.

Super l. 6. tit. 7. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

XXXI. Eadem l. 6. tit. 7. lib. 5. Nou. Coll. Reg. an procedat in expensis factis à marito in re maioratus uxoris sua, quem possidet.

Super l. 6. tit. 7. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

XXXI. Eadem l. 6. tit. 7. lib. 5. Nou. Coll. Reg. an procedat in expensis factis à marito in re maioratus uxoris sua, quem possidet.

Super l. 6. tit. 7. lib. 5. Nou. Coll. Reg.

- XXXI. Eadem l. 6. an habeat locum in edificio no-
uiter constructo, in solo vel area maioratus.
Super l. 8. tit. 7. lib. 5. Nou. Coll. Reg.
- XXXII. Cessionarius maioratus, an vii possit re-
medio dist. l. 8.
- XXXIII. An remedium d. l. 8. verificari possit in
primo maioratus successore.
- XXXIV. Pendente iudicio super remedio possessio-
rio dist. l. 8. an possit proponi aliud quod interueni
appellatur, ad hoc, ut pronuncietur quem in
rerum maioratus possessione esse debere, & in ea
tuendum per viam interueni & provisionis.
Super l. 1. tit. 8. lib. 5. Nou. Coll. Reg.
- XXXV. Pater an succedat filio habito in figura
matrimonij, quod inter eius parentes non constabat
ratione alicuius Canonici impedimenti, cuius
confessus fuit alter tantum parentum.
- XXXVI. Pater, qui filio concessit licentiam liberè
testandi, nulla sibi legitima relicta, an possit pre-
dictam licentiam reuocare.
- XXXVII. Successio trunci, de qua in d. l. ibi:
Salto en las ciudades, &c. an procedat in pu-
pillo decedente infra pupillarem aetatem, absque
substituto pupillari.
- XXXVIII. Forum quod bona redeant ad truncum
vel radicem, an habeat locum in bonis immobili-
bus datis in dotem, aestimatis ea aestimacione qua
facit emptionem.
- XXXIX. Pater an succedat pupillo, quem in po-
testate sua habebat in bonis truncalibus in pro-
prietate ratione ususfructus, cum onere restituendi
eam post mortem, illis qui sunt de truncis.
- XL. Pactum initum inter patrem pupilli decedentis
& cognatos eiusdem super bonis truncalibus
certo modo diuidentis, an preiudicat aliis cognatis
decedentibus postea paciscentibus.
- XLI. Renuntiatio consanguineorum de truncis cum
iuramento hereditati truncali, an illos postea
excludat.
- XLII. Cognatus natus alio tantum, vel ex eo ne-
pos legitimus pupilli decedentis, an excludat eius
patrem a successione bonorum truncalium, iuxta
forum patria legitime prescriptum.
- XLIII. Pater an in bonis truncalibus possit petere
residuum sue legitime, quando in bonis mobili-
bus pupilli suppleri sibi non potest.
- XLIV. Anni redditus impediti super bonis immo-
bilibus a maioribus proueniens, an redire debeat
ad truncum, siante foro consuetudine roborato,
quod bona redeant ad truncum vel radicem.
- XLV. Pactum initum tempore constitutionis do-
ti, ut annui redditus redimibiles, qui in dotem
dantur, suis & habeantur pro bonis immobilibus,
ad hoc, ut in eis succedant ut in bonis truncali-
bus, iuxta forum patria consuetudine obseruatum,
an sit validum? & quid a contra.
- XLVI. Actio, vel inu ad rem immobilem pupil-
lo defuncto competens, cui deferatur, patri vel
consanguineis de truncis, siante foro, quod bona
redeant ad truncum vel radicem.
- XLVII. Re trunci vendita, an in ea, vel in pre-
tio eius succedatur iure communi, vel foro con-
suetudinario, quo cauetur, ut bona redeant ad
truncum vel radicem.
- XLVIII. An in re comparata ex pretio rei immo-
bilis truncalis vendita succedatur iure fori con-
suetudinario.

- XLIX. Res permutata cum truncali, an truncalis
cessatur, ad hoc, ut in ea tanquam in truncali
succedatur.
- L. Edificium factum in area de truncis parvimo-
niali, an sit quoque de truncis & parvimoniale
ita ut in eo iuxta forum consuetudine roboratum
succedatur.
- LI. Successio truncalis an habeat locum in horro
area contigua rei truncali eidem additis.
- LII. Molendina an dicantur truncalia & de ra-
dice, ad hoc ut in eis habeat locum successio trunc-
calis vigore fori consuetudine roborati.
- LIII. Debita pupilli decedentis, relicta bonis mo-
bilibus & truncalibus, quomodo soluenda sint, &
de quibus bonis.
Super l. 7. & 8. tit. 8. lib. 5. Nou. Coll. Reg.
- LIV. Pater illegitimus, an possit filio suo illegitimo
diuiti, aut habenti bona, aut industriam quibus
se alere possit, legare quintum bonorum suorum.
Super II. de retractu loquentibus.
- LV. Nouem dies iure Regio concessi ad retraham,
a quo tempore incipiant, si conuenit, quod
scriptura venditionis fiat, an a tempore venditio-
nis, vel a die confecta scriptura.
Super l. 1. tit. 16. lib. 5. Nou. Coll. Reg.
- LVI. D. l. 1. tit. 16. lib. 5. Nou. Coll. Reg. an lo-
quatur in pluribus reis debendi principaliter obli-
gatus, vel in pluribus fideiussoribus vel an habeat
locum in vtrisque.
Super l. 2. tit. 16. lib. 5. Nou. Coll. Reg.
- LVII. Testator an in vita sua possit conueniri ex
confessione de debito, emissu in testamento in fa-
uorem tertij, ante renouationem, vel etiam post.
- LVIII. Stipulacione vel promissione facta Titio
presenti, aut Scio absentij, cui eorum actio qua-
ratur, an vtrique, vel neutri?
Super l. 7. tit. 16. lib. 5. Nou. Coll. Reg.
- LIX. Mutuus pecuniam alteri ad emendam
aliquam rem, an eam habeat obligatam a iure pro-
prium pecunia solutione, necne.
- LX. In pradio empto ex pecunia mea, & ad eius so-
lutionem mihi specialiter obligato, an sim prefe-
rendus doti priori expressam vel tacitam hypo-
thecam habenti.
- XXI. Lex pecunia, C. de priuileg. s. si. an habeat lo-
cum in creditore priuato habente priorem expres-
sam hypothecam absque alio priuilegio, nempe ut
possit hypothecaria actione auocare solutionem factam
secundo creditori, ut sibi prius satisfiat: ibi-
que agitur late de materia d. l. pecunia.
Super l. 2. tit. 14. Styl.
- LXII. Quintum an deducatur de tertio prius irre-
uocabiliter alteri donato.
Super l. 3. tit. 13. part. 5.
- LXIII. An dispositio l. scripturas, in versio. sin
autem, & d. l. 1. tit. 13. part. 5. cesset, quando tres
testes, de quibus ibi; minime se subscriperunt
prad. scriptura priuata hypothecam continentis:
probatur tamen veritas eiusdem alias per veras &
legitimas probationes, duobus nempe vel tribus
testibus integris deponentibus in iudicio sufficien-
ter de renore dicta scriptura, quia fuerunt presen-
tes eius confectio, die, mensis & anno, quorum
ipsa meminit: ibique late agitur de materia d. l.
scripturas, & d. l. 1. tit. 13. p. 5.

D. IOANNIS
GVTIERREZ,
HISPANI
IVRISCONSULTI CELEBERRIMI,
Almæ Ecclesiæ Ciuitatis Canonici Doctoralis
& Aduocati Placentini,
Practicarum Quaestion. circa Leges Regias Hispania, super prima
parte Legum nouæ Collectionis Regiæ,
LIBER QVINTVS.

SVMMARIVM.

- 1 Onus probandi valorem bonorum parentis dotantis filiam in certa quantitate pecunia, vel in aliis rebus mobilibus & immobilibus vel se mouentibus, aut coniunctim, ad sciendum, an dos sit inafficiosa, nec ne, cui incumbat, & numeris sequentibus, vbi referuntur opiniones contrariae, & num. 4. eligitur opinio Baeca reuocans incumbere allegans excessum, nisi in instrumento dotis expresse esset facta melioratio vel promissio meliorandi.
- 2 Allegans excessum dotis receptæ & possessæ à filia & genero, indubie id probare tenetur.
- 3 Fundans se in aliqua qualitate, siue reus siue actor sit, tenetur eam probare.
- 4 Mulier petens arthas, an teneatur probare eas non excedere decimam partem bonorum eius, qui eas promissit, si contrarium sibi obicitur, an verò id obiciens, quod excedunt?

QVÆSTIO I.

In l. 1. tit. 2. de las dotes y arras, lib. 5.
Nou. Collect. Reg.

Cui incumbat onus probandi valorem bonorum parentis dotantis filiam, in certa quantitate pecunia vel in aliis rebus mobilibus & immobilibus, aut se mouentibus, vel coniunctim.

QUÆRO primo circa hanc legem, cui incumbat onus probandi valorem bonorum parentis dotantis filiam in certa quantitate pecunia, vel in aliis rebus mobilibus & immobilibus, aut se mouentibus, vel coniunctim; an

filie dotatae, eiusque mariti, quod pater habuerit tot bona, & quibus sibi dos constituta promitti potuit intra metam ab hac l. taxatam, contrarium asserente altera parte: an verò huic parti contrarium, nempe quod dotans non habuerit tot bona, ex quibus pro legitima filie dotatae dos integra iam constituta sibi assignari non poterit? Quæstio profecto practicabilis quotidie ac difficilis est, ideo hic eam examinandam constitui: tamen capi in ea resolutio possit ex latè à nobis ratiocinatis in simili quaestione de promissione artharum, quoties dubitatur, an infra decimam partem bonorum eas promittentis contineretur, nec ne, quis debeat probare? & de legato facto à testatore, quod dubitatur, an includatur in quinto bonorum ipsius relicti descendenti. legitimis, nec ne, quis debeat etiam in hac specie probare? in meo tractatu de iuramento confirmat, 1. part. cap. 1. num. 2. i. cum sequent. vbi in specie nostræ quaestio- nis retuli licentiam Baecam super pragmatice de Madrid. 101. anno 1534. comprehensa in hac nostra l. 1. qui in tract. de melioran. ratione dotis filiabus, cap. 36. n. 13. cum sequent. latissime examinat quaestionem nostram pro & contra, & in ea est sententia, quod si quis simpliciter centum promissit in dotem, teneatur ea soluere, nisi probet excedere filia legitimam, sicut in promissione artharum idem contingit, ut probauimus, vbi supra, contra Roderic. Suar. Et Ant. Gom. tandem hanc opinionem esse magis expeditam fateor, si quis peteret arthas & dotem ex instrumento publico: tunc enim propter auctoritatem rei iudicatæ, quam instrumentum continet, non tenetur quicquam probare, quia habet ipse instrumentum promissionis, & quod certè siue iudicio ordinario agatur, siue exsequutio, semper iudicaret onus probandi pertinere ad eum, qui arthas vel dotem defalcare vult, ex eo quod tantæ doti, vel tot arthas bona non sufficerent contra legem: nisi in instru-
mento